د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۱

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه

**دافغا نستان دجمهوریت
داساسی قانون د تو شیح او
اعلام په باب**

دقوس دمیاشتې داتمې او نهمې نیټې تاریخی لویه جرگه چې دکابل په ښارکې جوړه شوه د افغا نستان د جمهوریت اساسی قانون یې په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه خلویښتو مادو کې د تر ټولو مهمې ملي وثیقې په توگه تصویب کړ .

دهغه واك سره سم چې اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چې دتصویب له نیټې څخه نافذ شوی دی، دسولې اوهوساینې دتامین ، دملی روغې جوړې دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اودگران افغانستان دپرمختگ په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر۱۳۶۶

**درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغا نستا ن**

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفو یض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش ، تحقق کامل مشی مصالحه ملی ، سعادت مردم وترقی افغانستان عزیز توشیح واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان
گڼه (٤٦٤)
نیټه ۸ر۳ر۱۳۶۹

داساسی قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلو نهه څلویښتمی مادی د دویمی فقری دحکم له مخی پهاساسی قانون کی تعدیلات چی د پارلس سوونهه شپیتم کال دجوزا د میاشتی په اوومه او اتمه نیټه دلویی جرګی د تصویب له تاریخ څخه نافذ دی د افغانستان دخلکو دتاریخی ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کی دسولی اوآرامی دتامین اودملی روغی جوړی دتکلاری دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغی او د افغانستان دترقی په خاطر توشیح اواعلانوم .

نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان
شماره (٤٦٤)
مورخ ۸ر۳ر ۱۳۶۹
درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهل ونهم قانون اساسی ، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه ، نافذمیباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرزمین افغانستان، وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم .

نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
خارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جر گه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملیء
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم خارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحيم

زموږ د گران هیواد افغانستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت ملی یووالی، د موکراسی او ټولنیزی ترقی په خاطر زموږ د زړه ورو خلکو له اتلوالو مبارزو ډکه ډک دی.

په اوسنی پړاو کی دافغانستان جمهوری دولت دملی، سیاسی او هیواد پالو ځواکونو پر ملاتړ متکی د ملی روغی جوړی سیاست په فعاله توگه پرمخ بیایی.

له همدغه امله د هغو تاریخی بدلونونو په پام کی نیولو سره چی زموږ په هیواد او معاصره نړی کی را منځته شوی دی، داسلام د سپیڅلی دین داساساتو په پیروی، د هیواددتاریخ او فرهنگ پربنا د افغانی غوره دودونو او شعایرو په پام کی نیولو سره، دمشروطیت د غورځنگ ارزښتناکو میراثونو ته په درناوی اود ملگرو ملتونو د منشور او دبشر د حقوقو د نړیوالی اعلامیی سره په سمون کي:

بسم الله الرحمن الرحيم

تاریخ پر افتخار وطن محبوب ما افغانستان مشحون از مبارزات قهرمانانه مردم دلیر ما به خاطر استقلال، تمامیت ارضی حاکمیت ملی، و حدت ملی دموکراسی وترقی اجتماعی می باشد.

در مرحله کنونی، دولت جمهوری افغانستان متکی بر حمایت نیروهای ملی سیاسی ووطن دوست سیاست مصالحه ملی را فعالانه به پیش می برد.

بنا برین، با نظر داشت تحولات تاریخیی که در میهن ما و جهان معاصر رونما گردیده است، با پیروی از اساسات دین مقدس اسلام بارعایت سنن وشعایر پسندیده افغانی، مبتنی بر حقایق تاریخ و فرهنگ کشور، با احترام به مواریث ارزنده نهضت مشروطیت ودر مطابقت با منشور ملل متحد واعلامیه جهانی حقوق بشر، به منظور:

رسمی جرگه

- دخپلواکی دساتنی، د
زمکنی بشپړتیا څخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی ته
درسیدو او دملی یو والی
د زور تیا .
- د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
- دبیا ودانولو او متوازنی
اقتصادی ټولنیزی ودی اودخلکو
د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
- په بین‌المللی ډګر کی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
- دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت
او د هغه دنه پو خی کیدو
دپاره د غوره شرایطو درامنځته
کیدو په منظور .

مونږ دیوزرو دری سوه نهه شپیتم
کال دجوزا دمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغانستان د خلکو استازیو،
د ۱۳۶۶ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جرګی له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلو نهه ځلویښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از
تمامیت ارضی و تحکیم
حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری
وتعمیق وحدت ملی.
- تامین عدالت ودموکراسی
- اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح
زندگی مردم .
- افزایش نقش واعتبار کشور
در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد به‌خاطر
تثبیت موقف حقوقی و بی
طرفی دایمی افغانستان و
غیر نظامی شدن آن .

ما نمایندگان مردم
افغانستان در لویه جرگه
مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اساسی مصوب
لویه جرگه مورخ نهم
ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را که دارای
سیزده فصل ویکصدوچهل‌ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وثیقي په توګه په لاندې ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسي نظام اساسونه

لومړۍ ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکې اواسلامي دولت دی او پرخپل ټول قلمرو باندې دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کې ملي حاکمیت په خلکو پورې اړه لري . خلك ملي حاکمیت دلویې جرګې اوملي شورا په واسطه عملي کوي .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کې هیڅ قانون نه شي کولای چې داسلام دسپیڅلي دین داساسونو او ددغه اساسي قانو ن د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وي .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځي ډلو ټپلو کې نه شاملیږي اوپه خپل قلمروکې د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان بمردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدو ته اجازه نه ورکوی .

څلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی.

دافغانستا ن په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعا لیت یی دهیواد داسا سی قا نو ن او قوا نینو مغایرنه وی ، جو ړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جو ړ یږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیا ن او څارنوا لا ن نه شی کو لای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نما ید .

مادۀ پنجم:

تعدد احزا ب سیا سی اسا س سیستم سیا سی جمهو ری افغا نستان میباشد.

در جمهو ری افغا نستان احزاب سیا سی مشروط براین که مرا منا مه ، اساسنامه و فعا لیت آنها مغا یر احکام قا نو ن اسا سی و قوا نین کشور نبا شد تشکیل شده می توا نند .

تشکیلا ت و منا بع مالی حز ب سیا سی غیر علنی بوده نمیتواند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شنده نمیتواند .

قضات وخارنوا لان نمی توا نند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی
گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی د ټولنیزو ساز مانونــو
جوړیـدل د قانـون سره سم
مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـی ژبو لـــه
جملی شخه پښتو اودری رسمی
ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــت
دولتی نښان دغنمو دو ږو په
مینځ کی پر زرغو ن متـــن
باندی درا ختو نکی لمر ، د
محراب او منبر د تصویر او
ددری رنگه توری ، سری ا و
زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
دولتی بیرغ دری رنگـه لری
چی دتورو ، سرو او زرغونو
ټوټوپه بڼه له پورته نه‌بنکته
ته‌په افقی توگـه په بـرابـره
اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـونـــو
دپورتنی برخی په ربـع کی د

عضویت حز ب سیا سی را
داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادهٔ هفتم:

تشکیل ساز مـا نــها ی
اجتما عی در جمهو ری افغا_
نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز
است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور
پشتو ودری زبانهای رسمی
میباشد .

مادهٔ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـو ر ی
افغا نستا ن دا را ی تصو یر
آفتا ب در حا لطلو ع،محراب
ومنبر در متن سبز محـــاط
با خوشه گندم و فیته دا رای
سه رنگ سیا ه، ســـر خ و
سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــوری
افغانستان دارای‌سه رنگـك
میباشد که به شکل قطعات
سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به
پایین به صورت افقی بــه
اندازه مساوی واقع شـــده
است .

در ربع قسمت بالایی هردو

هغه دلرګی خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغــــه
دسور په نسبت دوه برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی
نظام اساسونه

دیارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
ټولنیزی او فرهنګـی برابری
اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او
فرهنګی پلــوه د وروستـــــه
پاتو سیمو د ګــړندی ودی او
پــــرمختــګ د تـأمین پـــه
منظور د هیواد د ټــو لــو
ملیتونو ، قومونو او قبایلـو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیــزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره د
ملی ځانګــړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی
اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستـــــی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظـور
تأمین برا بری سیا ســی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگــی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحـد
های اداری رابر مبنــــای

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

څوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنګ، ژبې او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنګ دودونو، ژبې، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی.

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی، د کار، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصوصیات ملی به تدریج مهیا می سازد.

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث شایسته فرهنگ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغانستان خانواده رکن اساسی جامعه راتشکیل میدهد.

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

ماده شانزدهم :

دولت از نسل جوان مواظبت دایمی نموده، شرایط لازم تعلیم و تربیه، تامین کار، تفریح، استراحت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نوجوانان وجوانان مساعدت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصو صی، شخصی و ملکیت ساز**ما نهای سیا سی و اجتما** عی وجود دا رد.

ملکیت از تعر ض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نـه،
دانرژی اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، درادیــــو
تلویزیون تاسیسا ت ، مخا
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت
ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو،
دانرژی له زیر مو او کانونو
څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د **خصوصی** برخـی
ټانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامی بانکونــو ،
بیمی او **هوایی** ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړید ل د قانون
سره سم **مجاز** دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده ګیــو
فعالیت د قانون ســره ســم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع
زیـــــر زمینی ، جنګلـــها
چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخا
برا تی بند ها ی بز ر ګ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخا بــرا تــی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و ترا
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت **نما** یند ه ګی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجـی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوويشتمه ماده :

دولت د کوپراتيفونو دپيا وړتيا او پراختيا په کار کي مرسته کوی او په هغو کی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخيستنه هڅوی.

دوه ويشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعاليتونه او په صنفی اتحاديو او کوپراتيفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخيستنه هڅوی او حمايت يی کوی ، دکسبگرو دحرفوی مهارتد سطحی د لوړتيا ، د کار د وسايلو ، د اومو موادو دتامين اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخيزی مرستی کوی.

درويشتمه ماده :

دولت د کرنی داحيا او پرمختيا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره متممی مرستی کوی اودکرنی او ميکانيزه مختلطو او خصوصی فارمونو په جوړولو او دنويو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغيزمنه مرسته کوی .

خلرويشتمه ماده :

دولت دکوچيانو اومالدارانو

ماده بيست و يکم :

دولت در امر تقويه و گسترش کوپراتيف ها مساعدت کرده ، اشتراک داوطلبانه مردم را در آن تشويق می کند .

ماده بيست ودوم :

دولت فعاليت های انفرادی پيشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحاديه های صنفی و کوپراتيف ها تشويق وحمايه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پيشه وران ، تامين وسايل کار، مواد خام و فروش محصولات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادۀ بيست و سوم:

دولت به منظور احيا و انکشاف زراعت، کمک های متمم زراعتی را به دهقانان وزمينداران انجام ميدهد ودر ايجاد فارم های زراعتی وميکانيزه مختلط وخصوصی و آبادی زمين های بکرو باير مساعدت موثر می نمايد .

مادۀ بيست و چهارم :

دولت برای کوچيان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څو ځایونو څخه استفادی امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مالداری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرولو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانګی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کوی اود مالی ، کریدتی، ګمرکی او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتور ګټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفاده از چراگاه ها را طبق قانون تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی‌اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیست و پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع‌تجارت، ساختمان، ترانسپورت زراعت و عرصه های خدمات طبق قانون‌تشویق وحمایه می کند

دولت مناسبات سودمند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی توسعه داده و از سکتور خصوصی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمرکی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هڅوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق‌نه لری.

پر سیاسی نماینده‌گیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پلورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاك یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده الغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری افغانستان **طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاك طبق قانون‌تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دبنه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوهکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آبو هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

څلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوک پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوک بهرنی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.
دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوگټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینگوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم می گردد .
هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخل و یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سی و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و به منظور بازگشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دي چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقواومکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیر ممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لهدغه حق څخه نه بی برخی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دتر سره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغانستان را طبق قانون تضمین **می کند .** آنها مکلف اند قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکونت واقامت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده گی حق طبیعی انسان است هیچ کسس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین **می گردد .**

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وگړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دگټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی .

یو څلو یښتمه ماده :

آزادی دانسا ن طبیعی حق دی .هغه حق د نورولهآزادی **او له عا مه گټو پر ته چی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نه لری .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دهر چا برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی نه وی بی گناه **گڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نهشی بلـل کیدلای مگر دقـانوندحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـیوار تکاب سایر اعمال خـلاف منافع جمهوری افغا نستـان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جـز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت میکنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نیکه به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، **مگر مطابق به احکام** قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیخوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په‌استیذان او د قانون دحکومونو سره‌سم.

هیخوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په‌حکم د قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی‌کړی یی دی .

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه له خانه دفا ع و کړی .

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په‌وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا خــــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه خرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه مطابق به احکام قا نـــو ن و متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست وبا ارتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتــونو موظف، تورن یا بــل څــوك دشهادت ، څرگندونی او یــا اقرار د اخیستلو په مقصـــد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانــون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجــــب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیــل لاری ا و وسایــل د قانون په واسطــه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی‌دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولـــت د استازی په شمول نه شی کولای چــی داوسیدونکی له اجازی اولــه هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خد مات‌عامه متهم یا شخص دیگر را بــه منظور گرفتن شهادت،اظهار ویا اقرار شکنجه نما ید ،یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات مــی گردد .

استناد به امر مقا مات مافوق مرتکب را از ار تکاب اعمال خلاف قانون برائت نمـــی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخــص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیــل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغا نستان مصوونیت مسکن تضمیــــن میگردد .

هیچ شخص به شمــول نماینده دولت بدون اجــازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریــح گردیده ، نمیتوا ند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیشس کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت
کی د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محر میت تضمینیږی.

هیڅوک ددولت داستازی په شمو ل نه شی کولای چی دقا نون له حکمه پرته دتیلفونی اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چی ددولتی ارگـانونو تولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پ ه‌وخت کی په غیر قانونی توگـه زیانمـن کیږی ، دزیان د جبران حـق لری. دزیان دجبـران شرایط او څرنگوالی د قانـون پـه واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حـق لری چـی د دولت په تولنیز ــ سیاسی ژونـد او دچارو پـه اداره کی پـه مستقیمه توگه او یاد خپلـو استازیو له لاری برخه واخلی.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریـت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـدون** حکم قانون به تفتیش مخابره های تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاتیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازمانهای اجتماعی ومسوولیـن امور حین اجرای وظیفـه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لري. له دغه حق څخه داستفادې شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږي.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادۍ حق لري.

اتباع کولای شي چې له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهي او لیکلي توګه دقانون سره سم استفاده وکړي.

له خپریدو څخه مخکې د مطبوعاتو سانسور جواز نه لري.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لري.

یوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادي او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنې حق لري.

دولتي ارګانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دي چې شکایتونه ، غوښتنې او انتقادونه په هغه موده کې چې قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از ین حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق آزادی فکرو بیا ن می باشند .

اتباع میتوا نند از ایــن حق بصورت علنی ، شفا هی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبو عات قبل از نشر جواز ندارد .

ماده پنجا هم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق شکا یت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکا یات ،پیشنهادات وانتقا دات در مو عدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وځيږی او لازم اجـــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقيـــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللـو قوانينو د وضــع کولو اوتطبيق له لاری لـــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرايط برابروی.

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحميل منعــه دی. دجنګ، طبيعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوسااينه تهديد کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوريـت اتباع د ټولنی داړتيا په پام کی نيولو ســره د تخصصـــی څانګی لــه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسيده گی نموده اجراآت لازم به عمل آور ند.

تعقيب بخاطر انتقاد ممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق کار ودر يافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طريق وضع و تطبيق قوانين عادلانه ومترقی کار شرايط لازم رابرای استفاده اتبـاع از يـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحميل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنگ ، آفات طبيعـی وساير حا لا تی که حيات و آسايشس عا مه را تهديدکند ازين امر مستثنی ميباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نياز مندی جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظايف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتی رخصتی تاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو ځرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت اتباع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوادی لهمنځه وړلو، د متوازنی ښوونی او روزنی د تعمیم، په مورنیژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمومیزده کړو د تدریجی پراختیا اود ملی کادرونو د روزنی دپاره دلوړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستان په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق استراحت میباشند

دولت تعیین ساعات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگونگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های موسسات فرهنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفریحات سالم را مساعد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آموزش را یگان می باشند

دولت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتربیه متوازن ، آموزش به‌لسان مادری ، تامین تعلیمات ابتدائی اجباری ،گسترش تدریجی تعلیمات عمومی تخنیکی حرفوی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلات عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدابیرلازم اتخاذ می کند .

در جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو لهخوادتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهنسالان، معلولین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کادرونو د روزنی منظم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمی څیړنو هڅونه او ملاتړ کوی اود علمی څیړنو له نتا یجو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیو د خپریدو د مخنیوی او د اشخاصو د حقوقو او آزادیو د ساتنی په مقصد د هیواد په ځینو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لری چی د قانون سره سم له هیواد څخه بهر ته مسافرت وکړی او وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مخترعان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویق وحمایه کرده ، استفاده‌موثر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکونت واقامت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکونت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخارج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذرنه ګڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وګړی مکلف دی چی دولت ته د قانـــون سره سمه مالیه او محصول ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد خپلواکی ، ملـــی حاکمیت او د هیوادله زمکنی بشپړ تیا څخه دفاع د افغـا- نستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه ډك مکلفیت دی .

په وسله وال پـــوځ کـی دخدمت شرایط د قانـــون د حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسـی حقوقو او آزادیـــو څخـه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی .

هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانو ن عذرپنداشته نمیشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مکلف اندبه دولت طبق قا نون ما لیـه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاکمیت ملی و تما میت‌ارضی کشور مکلفیت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان میباشد.

شرایط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرایط لازم را بـــرای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد .

هیچ‌کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

قانون کی له مندرجو حقوقو
او آزادیو څخه دعامه ګټــو
پرخلاف اودنوروتباعو دحقوقو
او آزادیو په زیان استفـــاده
وکړی .

خلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی
دودونو له مخی ، د افغانستان
دخلکو دارادی تر ټولو لوړه
ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانــو
څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهــور رئیس او د
جمهور رئیس مرستیا لا ن ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم
مرستیالان او د وزیرانودشورا
غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د
قاضی القضات مرستیا لان .

۵ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا
رئیس .

۷ ـ دو لایتونو دشور اګانو
رئیسان .

۸ ـ له هرو لایت څخه په
ولسی جرګه کی د هغــو

حقوق و آزادی های مندرج در
قانون علیه منافع عامــــه
وبه ضرر حقوق و آزادی های
سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن
ملی وتاریخی عالیترین مظهر
اراده مردم افغانستان می
باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

**۱ـ رئیس جمهور ومعاونان
رئیس جمهور**

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معا ونـان
**صدر اعظم واعضای شـورای
وزیران ،**

**٤ـ قاضی القضات ومعاونان
قاضی القضات،**

۵ـ لوی خارنوال ،

**٦ـ رئیس شورای قا نون
اساسی،**

**۷ـ روسای شورا هایولا-
یات،**

**۸ـ از هر ولایت بتعـــداد
وکلای آنها در ولسی جرگه**

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو می، برابری، آزا د ی ، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۹ ـ دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،تولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخــه حداکثر پنځوس تنه چـــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونــــه لری :

۱ـ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ـ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ـ د جگړی او متارکی لــه اعلان سره موافقت .

٤ـ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیــو ل چی د هیواد په بر خلیــــــک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغـــــه اساسی قانــون کـــی بل ډول اټکـــــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق رایگیری عمومی ، مساوی، آزاد، **سری ومستقیم**

۹ـحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر گه دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ـ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ـ **انتخاب وقبول استعفای** رئیس جمهور ،

۳ـ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤ـ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه **به** سرـ نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگـــــر پیشبینی شده باشد لویـــه جرگه توسط رئیس جمهــور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یابل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توگه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرگی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرگی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرگی د ړنگیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرگی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرگی دغړیو په توگه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرگی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرگی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خود لویه جرگه تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقننیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنينيه اجرائيه او قضا ئيه
برخو کې ددغه اساسي قانو ن
او د افغا نستان د جمهوريت
د قوانينو له حکمونو سـره
سم تعميلوي.

دوه اويايمه ماده :

جمهور رئيس د لويې جرگې
دغړيو د رايو په اکثريت ـ
اوو کلونو د مودې د پـاره
انتخابيږي .

يو شخص نه شي کيدلای
له دوو ځلونه زيات د جمهور
رئيس په توگه انتخاب شي .

جمهور رئيس لويي جر گې
ته مسوول اوپه راپور ورکولو
مکلف دی .

د نـوي جمهور ر ئيس د
انتخاب په مقصد لويه جرگه
دجمهور رئيس دواك د دورې
له پای ته رسيدو څخه مخکې
د ديرشو ورځو په موده کـې
رابلل کيږي .

دري اويايمه ماده :

د افغا نستان دجمهوريت
هـر مسلما ن تبعـه چـې د
ځلو يښت کلنی عمريې بشپړ
کړی وي ، په خپله اوهمسريې
له افغان مور او پلار څخـه
زيږيدلی اوله مدني اوسياسي
حقوقو څخه برخمـن وي ،

وقضا ئيه مطابق احکام اين
قانون اساسي و قوا نيـن
جمهوری افغا نستان تعميل
مي کند .

ماده هفتادو دوم :

رئيس جمهور به اکثريت
آرای اعضای لويه جر گه برای
مدت‌هفت سال‌انتخاب ميشود.

يك شخص نميتواند بيشس
از دو بار به حيث رئيســ
جمهور انتخاب گردد .

رئيس جمهور نزد لويه‌جر ـ
گه مسوول و مکلف به ارائه
گزارش مي باشد .

بمنظور انتخاب رئيســ
جمهور جديد لويه جر گه‌طی
مدت سی روز قبل از ختم
دوره صلاحيت رئيس‌جمهور
دعوت مي گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری
افغانستان که سن (٤٠) ساـ
لگی را تکميل کرده خود و
همسروی از والدين افغان
متولد واز حقوق مدنی وسيا
سی بر خور دار باشد بحيث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توګـــه انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه کی له انتخابیدلو وروسته په لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای پـه نا مـه لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو حمایـت ، د اساسی قانون رعایت او د هغه دتطبیق څارنه اود افغانستان د خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا ساتنـــه وکړم ، د اتباعــو اساســی حقوق او آزادی وساتـــم او خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز عدالــت ، د خلکــو د نیکمرغی ، دسولـــی د ټینګښــت اود هیواد د پرمختګ دتامین پــه خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی قانون پرنورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری :

۱ــ دوسله وال پو ځ لوړ قیادت .

۲ــ د قوانینو او د ملـــی شورا د مصوبو توشیح ،

۳ــ د حکومت د جمهور رئیس

رئیس جمهور انتخاب شده میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب در لویه جرگه حلف آتی را بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگـــ سوگند یاد می کنم کــــه اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را رعایت واز تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال ، حاکمیت ملی و تمامیت ارضـی افغانستان حراست کنم . حقوق وآزادیهای اساســی اتباع را حفاظت نمایم وتمام مساعی خود را بخاطر تامین عدالت اجتماعی ، سعادت مردم ، تحکیم صلح وترقی کشور به کار برم .»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بــر سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی ، دارای صــلاحیت های آتی میباشد :

۱ ــ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ــ توشیح قوانین ومصوبات شورای ملی .

۳ــ تعیین صدر اعظم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپاړه د هر [illegible] ټاکل .

٤ـ دولسي جرګې د باور د رایې له ترلاسه کولو وروسته د صدراعظم، د صدر اعظم دمرستیالانو او د وزیرانو تقرر منظوري او د هغوی داستعفا منل .

٥ـ د لزوم په وخت کې دوزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشري .

٦ ـ د قاضیانو د انسلاک منظوري او د قانون سره سم دقاضیانو، دلوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوري .

٧ـ د سیاسي ، ټولنیزو او اقتصادي سترو مسألو په باب د عمومي نظر غوښتنې یا عامه رایې ته د مراجعې (ریفراندم) په باره کې تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او کمول .

٩ـ په نورو هیوادونو او بین المللي سازمانونو کې دافغانستان جمهوریت دډیپلو ماتیکو نماینده ګیو د رئیسانو ټاکل .

رئیس به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم، معاونان صدر اعظم و وزراء بعد از کسب رای اعتماد از جانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

٥ـ تدویر وریاست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انسلاك قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ـ اتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعی واقتصادی

٨ـ عفو و تخفیف مجازات.

٩ـ تعیین روسای نمایندگیهای دیپلوماتیک جمهوری افغانستان در کشور های دیگر وساز مانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

۱۰ ـ دافغانستان په جمهوریت کی د نورو هیوادونو دډیپلو ماتیکو نما یند گیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲ ـ دلویی جرگی په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانون سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولی ریفورم .

۱۴ ـ دقانون سره سم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ ـ دقانون سره سم دنښانونو، مډالونو او افتخاری لقبونو ور کړه.

۱۶ ـ دافغانستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ـ د هغو قوانینو او نورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغو نه سمون داساسی قانون دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـ قبول اعتماد نامه های رو سای نما ینده گیهای دیپلوماتیک کشور های دیگر در جمهوری افغانستان.

۱۱ـ اعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـ اجازه نشر پول وریفورم پولی طبق قانون ،

۱۴ـ اعطای تابعیت وپناهنده گی طبق قانون،

۱۵ـ اعطای نشانها ،مدالها والقاب افتخاری طبق قانون

۱۶ـ منظوری سرود ملی جمهوری افغانستان ،

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قانون اساسی توسط شورای قانون اساسی تثبیت شده باشد،

۱۸ـ ایجاد دستگاه اداری ریاست جمهوری،

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت ها طبق قانون،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینې قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترخ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند برخی از صلاحیتهای قانونی خود رابه معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام مید هد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می‌شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً بلویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگـی اوسناله دوو مجلسونو څخـه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمـی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری‌دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره‌دخلکو په‌انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری‌او مستقیمی‌رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مد ت‌سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - پاتې دريمه برخه‌دملي فرهنګي شخصيتونو د خبيرو، پوهو او باوري افرادو له‌جملې څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئيس له خوا‌تــا کل کيږي .

اتيايمه ماده:

د ملي شورا د غړيو شمير، شرايط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قــانـــون سره سم تنظيميږي .

يو اتيايمه ماده :

ملي شورا ددغه اساســي قانون پرنورو مندرجو واکونو برسيره دغه واکونه لري:

۱- د قوانينو او تقنينــي فرمانونو تصويب، تعديل‌اولغوه کول او جمهور رئيس ته يې دتوشيح په غر ض وړانـــدې کول .

۲ - دقوانينو تفسير .

۳- ددوه اړخيزو تړو نونو دعقد او فسخ کولو تصويب اود بين‌المللي تړو نونو سره ديوځای‌کيدو او ورڅخه دوتلو تصويب ،

٤- داقتصادي -ټولنيـزي پرمختيا دپلا نونو تصويب اود هغو دترسره کولو پــه‌باب دحکو مت دراپور تائيد .

۳- يك ثلث با قيمانده از جمله شخصيت های ملی،فر- هنگی ، افراد خبير، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعيين‌رئيس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرايط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظيم می گردد.

ماده هشتاد و يكم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حيتها ی مندر ج ا يـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حيتهای ذيل ميبا شد :**

۱ - تصو يب ، تعد يل و لغو قوانين و فرا مين تقنينی واتقديم آنها به‌رئيس جمهور **جهت تو شيح .**

۲ - تفسير قوانين .

۳- تصويب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصويب الحاق به معا هدات بين‌المللی وانفصال از آنها ،

٤ - تصو يب پلان هــای انكشاف اقتصا دی -اجتماعی **وتا ئيد گزارش حكو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ــ ددولتی بودجې تصویب او دهغې داجرا په باب دراپور څېړنه .

٦ــ دااداری واحدونو جوړول او تعدیل یې .

۷ــ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ــ د جمهور رئیس د وز پېژندنې او غوښتنې له مخې د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

۹ــ دو لت ته دپـــــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړې په شمول په ملـــی اقتصاد کې داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ــ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کو ل ،

۱۱ــ له نورو دولتونو او بین المللی ساز مانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

۱۲ ــ داستجوا ب په غوښتنه کې د حکو مت په واك کې د شاملو اجراآتو په بـــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

۵ ــ تصو یب بو د جـــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

٦ ــ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

۷ــ تاسیس ولغو وزارتها.

۸ــ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی ومطالبه رئیس جمهور .

۹ ــ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیاز دارای اهمیت اسا سی در اقتصادملی به شمول اعطای ا نحصار .

۱۰ ــ و ضـــع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق قانو ن .

۱۱ ــ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ــ مان های بین المللی .

۱۲ــ استماع جواب صدــ راعظم واعضای حکو مت د ر مورد اجرا آت شامل صلا ــ حیت حکو مت در جلســـــه استجواب .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دوه اتيايمه ماده :

ولسي جرگه دغه اختصاصي واکونه لري :

۱ـ دوزيرانو شورا او يا د هغې يوه غړي ته دباوردرايي دورکړې او يا د باور د سلب په باب دتصميم نيول .

۲ـ دولسي جرگې او سناتر مينځ دنظر د اختلاف په‌صورت کې داقتصادي ـ تو لنيزي پرمختيا دپلانونو او د دولتي بودجې دطرحې‌په‌باب دوروستې پريکړې کول .

درې اتيا يمه ماده :

دملي شورا هر مجلس په لومړني اجلاس کې د خپلو غړو له مينځه د وثيقو د څيړلو د پاره يو کميسيون انتخابوي . د غه کميسيون مربوط مجلس ته‌د څيړنې د نتيجو راپور ورکوي.

څلور اتيايمه ماده :

ولسي جرگه دخپلو غړيو له جملې‌څخه دټولې تقنينيه دورې دپاره په لومړني اجلاس کې درئيس ، ددوومرستيالانو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيات انتخابوي .

ماده هشتا دو دوم :

ولسي جر گه دارای صلاحيت های اختصاصی ذيل ميباشد :

۱ـاتخاذ تصميم در مورد اعطای رای اعتماد وياسلب اعتماد از شورای وزيران ويا يکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فيصله نهايی‌راجع به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بين ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در اولين اجلاس ، کميسيو نی را از بين اعضای خود جهت بررسی وثايق ، انتخاب ميکند اين کميسيو ن نتا يج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش ميد هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جملـه اعضای خود برای تمام دور ه تقنينيه در اولين اجلاس ، هيئت اداری رابه ترکيب رئيس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

سنا د خپلو غړيو څخه د پنځوګلونو دپاره درئيس‌اودیوه کال دپاره ددوو مرستيالانو او دوو منشيانو په ترکيب اداری هيئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئيسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامين په غاړه لری . درئيسانو په غياب کی يوتن مرستيال د هغوی دندی سرته رسوی .

پنځه اتيايمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په‌کال کی دوه ځله د سنبلی دمياشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمياشتی په لومړی اووه نی کی جوړيږی .

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری مياشتی ده.

که چيری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اويا پرمختيايی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصويب څخه پخوا پای ته رسيدلای نه شی .

که چيری بودجه د مالی کال له پيل څخه پخوا تصويب نه شی، د تيرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هيئت اداری را به ترکيب رئيس برای مدت پنج سال، ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت يکسال‌انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامين نظم‌جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غياب روسا وظايف آنها را يکی از معاونين انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت داير می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صورتيکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه يا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی‌قبل از تصويب آن خاتمه يافته نمی تواند .

هر گاه تصويب بودجه‌قبل از شروع سال مالی صورت نگيرد ، بودجه سال گذشته

کال دبودجی د تصویب‌تروخته پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه په ځانګړی یا ګډه توګه غونډی کوی .

دملی شورا دمجلسونو د ګډو غونډولاربښوونه په‌وارسره دهغو درئیسانو له‌خوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسی جرګی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شورای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجا لس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طر فروسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلاس شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخا بات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغـه دټولو غړیو درایوپه اکثریـت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونـو جلا او گډی غونـډی علنـی دی ، مگر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .

ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو شخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالـــو دلومړنی خیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صـــورت کی د خیړنـــی او پلټنـــی کمیسیونونه او نور موقتـــی کمیسیونونه جوړ کړی .

د خیـــړنی او پلټنـــی د کمیسیونونو د نــــد ی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیـم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك

مجالس شورای ملی علنـی می باشد مگر اینگه مجلس بهسری بودن آن تصمیم بگیرد.

جریانمباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملـــی، کمیسیو نهای دا یمی راازبین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختـــن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملـی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیونهایتحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون هایموقتـی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمـــــل کمیسیون های تحقیـــــق وتفتیشتوسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرگه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حــق لری چی د استیضــاح پــــه غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غــړی تــــر استیضاح لانــدی ونیسی . د استیضاح ځــواب په لیکلــی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخــی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیــړ ی .کـــــه چیـــر ی حکــو مــت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غـــــړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تــی رایی سره د ملی شوراددوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمــی کمیسیونونو په غونډو کـــــی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دخرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حــق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومــت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساس‌پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صور تیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تــا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه مید هد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجـا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیــــــن شو رای ملی و کمیسیـــو ن های دا یمی آنها شر کــــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجــلا س جدا گا نه و مشترك‌دارای حق رای واظهار نظر مــی باشمند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دخرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ننو تر مینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پر ته د ځر گند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دخرگند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانونو د وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لس ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار وتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نودو چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، **تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملي ، دارا میباشند :**

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیو ن های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس .

٤ــ د وزیرانو شورا .
٥ــ ستره محکمه .
٦ــ لویه ثارنوالی .

که چیری دقانون و ضــــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتــه کړی پدغه باب د حکو مــــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـــی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اتکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــــی، توافق ته درسیدو په **مقصد** ددواړو مجلسونو له غړ یـو څخه په‌برابر شمیر گډهیئـــت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو درا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیسس لــــه توشیح وروسته نا فذ گڼـــل کیږی که چیری گـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .
٥ – ستره محکمه .
٦ـ لویه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایـــد دو لت را به بار آورد ، موا ــ فقه قبلی حکو مت در زمینـــه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا ــ میم یك مجلس در مورد صلا ــ حیتهای‌مندرج مادهٔهشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشو د

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شورا ددوا ړو مجلسونو په گډه غونډه کی څیړل کیږی او د هغی په باب تصمیم دگډې غونډې د غړیو درایو په اکثریت نیول کیږی .

شپږ نوی یمه ماده :

د ملی شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږی.

که چیری جمهور رئیس د ملی شورا د تصمیم سره موافقه ونه لری ، کو لای شی چی هغه د وړاندی کیدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کی د دلایلو په څرگندولو سره ملی شورا ته مسترد کړی

ددیرشو ورځو د مودی په تیریدو سره او همدغه شان که چیری دملی‌شورا مجلسونه د خپل راتلونکی اجلاس په ځانگړو غونډو کی هغه بیا دغړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړی ، تصمیم نافذ گڼل کیږی او جمهور رئیس هغه توشیح کوی .

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کو لای شی

موضوع در جلسه مشترك مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترك انخاذ میگردد .

ماده نودوششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتی که رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتوانـ اند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجدداً تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

ماده نودو هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

(c) ketabton.com: The Digital Library

چی دو لسی جر ګی او سناد
رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌القضات او داساسی قانون
دشورا درئیس په سلادولسی
جرګی یا ملی شورا ړنګیدل
دموجبه دلایلو په څرګندولو
سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لسی
جرګی یاملی شورا له ړنګیدو
وروسته ددریو میاشتو په‌موده
کی کیږی .

نوی ولسی‌جرګه یاملی‌شورا
له نویو انتخا باتو وروسته
تریوه کاله پوری ړنګید لای
نه شی. ولسی جرګه‌یاملی‌شورا
د جمهور رئیس د واك
ددوری د وروستیو شپږو
میاشتو په موده‌کی ړنګیدونکی
نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شورا
مصوبی په پښتو او دری ژبو
خپریږی او کیدای شی چی
هغه دهیواد دنورو ملیتونو په
ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس
اودهغه ددایمی کمیسیونونو د

مشوره با رو سای ولسی‌جرگه ، سنا ، صدر اعظم ، قاضی القضات ورئیس شورای قانون اساسی ، انحلال ولسی جرگه یا شورای ملی را با ذکر دلایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال ولسی جرگه یا شورای ملی جدید الی یك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گرفته نمیتواند .

ولسی جرگه یا شورای ملی ، در جریان شش ماه اخیر دوره صلاحیت رئیس جمهور ، غیر قابل انحلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوانین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعالیت هر مجلس شورای ملی و کمیسیونهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسی قانون او نافذوقوانینو سره په سمون کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستان جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارګان دی.

دوزیرانو شورا له دغو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالان.
- وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاست تګ لاره او دحکومت ترکیب دباور د رایی د اخیستلو په مقصد ولسی جرګی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری له اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تګلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن توسط طرز العمل مجلس مربوط ، در مطابقت با احکام قانون اساسی وقوانین نافذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عالیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغانستان میباشد .

شورای وزیران مرکب است از :

- صدراعظم .
- معاونان صدراعظم .
- وزراء .

ماده یک صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکومت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعرفی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظوری رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسـى جرگى او جمهور **رئيس تـه** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غـه دندى او واکونه لرى :

۱ ــ دکورنى او بهرنـى سياست دتگ لارى طـرح او تطبيق .

۲ ــ د ملى اقتصاد دچا رو د اجـرا کـو لـو تا مين، د اقتصـا د ى او ټو لنيزى پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتى بودجى تر تيـب ، دپلا نونو او بودجى تطبيـق او ملى شورا ته دهغوداجـرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ى کول.

۳ ــ د عامه گټو دِ دفا ع ، دقانونى ملکيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظـم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتنى په مقصد دتدبيرو نو نيول.

٤ ــ د قـا نو ن سره سم دبهر نيـو ا ړ يـکـو لاربنوو نه ، دنورو دو لتونـو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسى جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيـرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيـل ميبا شد :

۱ــ طر ح و تطبيق خـط مشى سياست‌داخلى وخارجى

۲ــ تا مين اجـراى امـور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتـى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جـر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

۳ ــ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشكال ملكيت قـانونى تا مين نظم وامنيت عا مـه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .

٤ــ ر هبرى منـــا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګولاو دموافقت لیکونو لاسلیك كول.

۵ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

۶ـ دقانون سره سم دواك په حدودو كی د مقرری اواساسنامی تصو یبول ،

۷ـ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندی كول .

۸ـ د قانون سره سم دنورو واكونو عملی كول.

يوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیدو په وخت كی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت كی كولای شی چی په بودجی او مالی چارو پوری له مربوطو مسالو پرته د ملی شورا په واك كی د شاملو مسئلو په باب تقنینی فرمانونه و ضع كړی ، تقنینی فرمانونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذ ګڼل كیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللی طبق قا نو ن .

۵ ـ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وز-یران به تأیید رئیس جمهور.

۶ ـ تصو یب مقرره واساسنامه در حدود صلا حیت طبق قا نو ن .

۷ـ ارائه مقرره ها، اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

۸ـ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی ویا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرورت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربوط بودجه وامور مالی، فرامین تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوی دی د ملی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. که چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویا دولسی جرګی د ړنګیدو په جریان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غړی ګوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرګی لومړنی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنګیږی :

۱- دصدراعظم استعفا،

۲-دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳- له حکومت څخه دولسی جرګی دباوربیرته اخیستل ،

۴- دتقنینیه دوری پای ته رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در اولین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینماید. فرامین تقنینی در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتواند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضای حکومت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جرگه جهت اتخاذ تصمیم ارائه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکومت در حالات آتی منحل میگردد :

۱ - استعفای صدراعظم.

۲ - بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ - سلب اعتماد ولسی جرگه از حکومت .

۴ - ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ دولسی جرگی یا ملـی شورا رنگیدل ،

په دغوټولو حالا تو کـی هغه حکومت چی رنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصـــو لـه جملی څخه دیوه تن تـر سر پرستی لاندیچی دجمهور رئیس لهخوا تو ظیفیږی، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنگوالی دقانون پهواسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سرهسم کیږی.

قضائیه قوهله ستریمحکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانونله مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه دا ترټولو لوړ

۵ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـو- متی که منحل گردیده ، الـی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طـــرز فعالیتشورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یـك رکن مستقل دولت میباشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.

قوه قضائیه مرکب استاز ستره محکمه و محا کـــم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عـاـ

قضایی ارگان په توگه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضي‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قانون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستری محکمی مرستیالان او غړی دقانون سره‌سم د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کی خپلواکی او یوازی د قانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضایی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبق احکام قانون فعالیتهای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قانون رادر فعالیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قاضی القضات ، معاونان واعضای ستره محکمه‌طبق قانون توسط رئیس جمهور تعیین میگردند.

قاضی القضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساس اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت می گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بررسی قضایا،

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

په وخت کې د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانون او قوانین تطبیقوی.

په هغو حـالاتو کې چـې قانون صراحت ونه لری محکمه قضیې د اسلام دشریعـــت د حکمونو له مخې په داسې توګه حل او فصل کوی چې عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی.

یوسلو دیار لسمه ماده:

د افغانستان د جمهوریـت په محکمو کې محاکمه په علنی توګه کیږی. هغه حالات چـې پرقضیو باندی په سری غونډو کې غور کیږی د قانون پـــه واسطه ټاکل کیږی.

دمحکمې د حکم ابـلاغ پـــه ټولو حالاتوکې علنی دی.

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کې د قضیو غور او حل او فصل په پښتو ا و دری ژبواویادسیمې د اوسیدو نکو د اکثریت په ژبه کیږی.

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چې محاکمـه پری کیږی ونه پوهیـږی، د ترجمان په مرسته د قضیېد موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوا‐نین جمهوری افغا نستان را تطبیق مینما یند.

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته با شد، محکمه قضایا را طبق احـکام شر یـعـت اسلام به نحوی حل و فصـل مینما ید که عدالت را بـــه بهترین وجه ممکن تامیــن نماید.

ماده یك صدو سیزدهم:

در محاکم جمهوری افغـا‐نستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود. حا لاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانو ن تعیین می گردد.

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است.

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضا یادر محاکم به لسا ن های پشتو ودری و یا به‌لسان اکثریت ... ساکنین محـــل صورت میگیرد.

اگر طرف دعوی لسانی را که محا کمه‌توسط آن صورت میگیردند اند، حق آشنا ئی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت ځرنګوالی

نهم فصل

خارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغا نستان جمهور یت څا- رنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوا لی‌او نوروهغو څارنوا لیو څخه چی د قانون له مخی جوړ یږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیواد

ترجمان‌وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یك‌صدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشد واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به‌اعدام که‌بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یك‌صدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

خارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

خارنوالی جمهوری افغا- **نستا ن سیستم واحد مبتنی بر ا صل مر کز یت بوده ، متشکل است از لو یه خار- نوالی و خارنوالیها ی دیگری که طبق قانون‌تشکیل‌میگردند**

ماده یك‌صدو هژدهم :

لوی خارنوال رهبری فعا-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښارنوالي د ارګانونو د فعالیت لارښووونه کوی .
دښارنوالی ارګـــانونه پـــه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌ښارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :
لوی ښا رنوال او د لوی ښارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .
لوی ښارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :
دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصوصی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتباعو له خوا د قوانینو په پوښان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه څارنه دلوی ښارنوال او دهغــه ترلاس‌لاندی ښارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :
د ښارنوالـــی تشکیــــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــــت څرنګوالی د قانون په واسطـه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای ښارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .
ارګانهای ښارنوالی دراجراآت خویشش مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی ښار- نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :
لو ی ښا رنوا ل و معاو نان لوی ښارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می گرد ند .
لو ی ښا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـه ارا ئه گزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :
نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی ښار نوا ل و ښا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیست‌و یکم :
تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت ښارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اساسي قانون شورا

لسم فصل
داساسي قانون شورا
یوسلو دوه ویشتمه ماده :
د افغانستان د جمهوریت داساسي قانون شورا د اساسي قانون سره دقوانینو، نورو تقنیني اسنادو او بین المللي تړونونو د سمون لرلو د څارنې په مقصد جوړیږي.

یوسلو درویشتمه ماده :
داساسي قانون شورا دغه واکونه لري :

۱ـ له اساسي قانون سره دقوانینو، تقنیني فرمانونو او بین‌المللي تړونونو دسمون لرلو څیړل،

۲ـ جمهور رئیس ته له اساسي قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقوقي مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :
د اساسي قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لري :

۱ـ هغه تقنیني اسناد چې دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندې کیږي ، مطالعه اود اساسي‌قانون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی
ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:
شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانین، سایر اسناد تقنیني ومعاهدات بین‌المللی با قانون اساسی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:
شورای قانون اساسی دارای صلاحیت‌های ذیل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانین فرامین تقنیني و معاهدات بین المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسایل ناشی از قانون اساسی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:
شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنیني ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو دسمون لرلو په باب نظر څرګند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کی چی اساسی قانون حکم کوی مشخص پیشنهادونه وړاندی کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

داساسی قانون شورا له رئیس ، مرستیال ، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چی دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا جمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنګوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغانستان جمهوریت اداره دمرکزی او سیمه ییزی

مطابقت آنها باقانون اساسی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانون گذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست وپنجم:

شورای قانون اساسی متشکل از رئیس ، معاون، منشی و هشت عضو می باشد که توسط رئیس جمهور تعیین می شوند.

ماده یکصدو بیست وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور **مسوول** ومکلف به ارائه گزارش میباشد

ماده یکصدو بیست وهفتم:

تشکیل وطرز فعالیت شورای قانون اساسی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده یکصدو بیست وهشتم:

اداره جمهوری افغانستان بر اساس **واحد های اداره**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس دقانون لەمخی تنظمیږی.

دافغا نستان جمهو ریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوا لیو، ښارو نو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحد ونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولا یت شورا او د ولسوا لی شورا جوړ یږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په توگه انتخا بوی .

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه کی ددو لت دپر مختیایی هدفونو په تامین کی وانهو اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانـــون تنظیم می گردد .

جمهو ر ی افغا نستا ن ا ز لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایـــا ت ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

د ر راس وا حـــــد ها ی متذ کره با لتر تیــب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمر ین نوا حی قرار دا رند.

در هر ولایت وو لسوا لی شورای ولایـت و شورای ولسوالی طبق قا نون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شو رای ولسوا لی یك یك نفـــــر را از بین اعضا ی خود بـــه حیث رئیس ومنشی انتخـــاب می کنند.

دوره صلاحیت شو را ی ولا یت و شو را ی ولسوا لی سه سا ل است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شو را ی ولا یت وشورای ولسوا لی طبق قا نون در تا مین اهدا ف انکشا فی دو لت در محل سهم گر فته ، بـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبه والی او پر مختیا په با ب
سلا ورکوی .
دولایت دشورا اودو لسوالی
دشورا غړیو ته مناسب حـــق
الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو
داداری په‌مقصد د ښاروالیواو
ناحیو مجلسونه دقانون سره
سم جوړ یږی .
دښاروالیو او ناحیوده‌مجلسونو
غړیوته مناسب حق الحضو ر
ورکول کیږی .
دکابل ښار او د هغه‌ناحیی
لویی جرگی او ملی شوراتـــه
داستازو دانتخاب په ارتباطبه
ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو
معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی
اداری پوری مربو طی چاری ،
دکار کوونکو ددندو ثبـات او
مصوونیت او ور پور ی نوری
مربوطی مسألی دقانون له‌مخی
تنظیمیږی .

دوولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
بهرنی سیاست د ملی گتـــو

اداره در باره بهبود وانکشاف
امور مر بو ط مشوره مید هد.
برا ی اعضا ی شو را ی
ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌
الحضور مناسب‌پر دا ختـــه
میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها
ونواحی ، مجالس شاروالیهـــا
ونواحی طبق قانون تشکیـــل
میگر دد.
برای اعضای مجالس شار-
وا لیها ونوا حی حق الحضور
مناسب پ ردا خته میشود .
شهر کابل ونواحی آ ن
به ارتباط انتخاب نماینده‌گان
برای لویه جرگه و شو رای
ملی ، بالترتیب معا دل ولایت
وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی
ومحلی و مصو نیت و ثبـات
وظیفوی و سایرمسایل مربوط
به‌کار کنان طبق قانون تنظیم
میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری
افغانستان بر مبنای تامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د تامین ، د خپلواکی ، ملی
حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د
ټینګښت ، د نړیوالی سو لی
او امنیت او دسوله ییز ګډ
ژوند د ساتلو ، د حقوقو
د برابری او دبین المللی
همکاری دهر اړخیزی پرمختیا
پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
د ملګرو ملتونو د ساز ما ن
دمنشور، د بشر د حقوقو
د نړیوالی اعلامیی او دبین ـ
الملل حقوقو د نورومنل شویو
اصولو او موازینو درناوی او
رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت
دناپییلتوب سیاست د دولت
د بهرنی سیاست د مهم اصل
په تو ګه تعقیبوی او د
ناپییلتوب د غورځنګ د یوه
بنسټ ایښودونکی په تو ګه
د هغه هدفونو ته د رسیدلو
په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریت
دټولو هیوادونو ، په تیره
بیا دګاونډیو او اسلامی
هیوادونو سره د هغودسیاسی،
ټولنیز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و
حاکمیت ملی، تما میت ارضی
کشور ، حفظ صلح وامنیت
جهانی ،همزیستی مسا لمت
آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف
همه جانبه همکاری بین‌المللی
استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور
سازمان ملل متحد ، اعلا میه
جهانی حقوق بشر وسایر
اصول وموازین قبول شد ه
حقوق بین الملل را احترام و
رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستان
سیاست عدم انسلاك را به
حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی
دولت تعقیب کرده وبه مثابه
یکی از بنیان گذاران جنبش
عدم انسلاك در جهت نیل
به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ
هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ
ت دوستانه باهمه کشور ها
بخصو ص کشور های‌همجوار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

په پام کی له نیولو پرته ، دحقوقو د برابری ، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیو بل په کورنیو چارو کی دلاس نه وهلو، زور ، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونو دغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنو دربښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت دسولی ، ملی خپلواکی ، دموکراسی ، ټولنیزی ترقی او دبر خلیك په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، داستعمار ، نوی استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم، اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل بەزور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سی‌و ششم:

جمهوری افغانستان‌از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی،دمو کراسی،ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سر نوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، را سیزم،اپارتایه وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سی‌و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دهٔله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلـــو، دبهرنیو پوځی‌اډوله‌منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانـــه نظم د ټینګولو په خاطـــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانـون تر ټولو لوړ حقوقـی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغـه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغـانستان د جمهوریـــت داساسی قانون او قوانینـــو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانـونـی حقـوق او ګټـــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقـــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسا یر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظا۔ می خارجی، رفع تشنجـات بین المللی واستقرار نظـــم نوین‌وعادلانه اقتصادی‌واطلا۔ عاتی بین المللی پشتیبا نی‌می کند.

ماده یك صدو سی‌وهشتم:

در جمهوری افغا نستـــان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك‌صدو سی‌و نهم:

قانون اساسی جمهـوری افغانستان دارای عالی تریـــن اعتبار حقو قی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابـق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس‌قانون اساسی‌وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کـر ده نظم حقـو قـــــی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فـع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توګه د لويې جرګی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یاد ملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرګه جوړوی . که چیری لویه جرګه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دانعدیل پیشنهاد ردوی .

داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدر اعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جوازندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحکومت دغړیو ، قاضی –
القضات دستری محکمه دمر–
ستیالانو او غړیو، داسا سی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څا رنوال د مرستیا لانودپاره
دقانون سره سم معا ش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جګړی ،دجګړی
د خطر ،بحران او یا ورتـــه
حالاتو په علت لههغولاروڅخه
چی داساسی قانون په واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چیدملی شورا ددواړومجلسو–
نودرئیسانو صدراعظم،قاضی–
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس پهسلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت
له دریو میاشتو څخه زیاتدوام
وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد
لویی جرګی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغــه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضایحکومت، قاضیالقضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی،لوی خارنوال و
معاونان لوی څـارنوال طبـق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه **به علت جنگ ، خطر**
جنگ ، **بحرانویا حالاتمماثلی**
که حفظ استقلال، حا کمیتملی
وتمامیت ارضی ، **یا امنیتدا–**
خلی از مجاریی کهتو سطقانون
اساسی تعیینشده نا ممکـــن
گردد، رئیسجمهور میتواند،
در مشوره با رو سایمجلسین
شورایملی صدراعظمقاضی–
القضاتورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
أعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماهبیشتر دوام نماید.برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگــه
شرط است.

ماده یكصدو چهلوچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

١ـ دملی شورا د واك د دوری اوږدول .

٢ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

٣ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو ته د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قانون د (٣٠ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤٩ـ٥٠ مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقری، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځهخلوېښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللی تړونونه یا میثاقونه چی دافغانستان جمهوریت هغه لاسلیك کړی اویاورسره یوځای شوی وی د افغانستان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثاق ته رجحان ورکول کیږی .

یوسلو شپږ خلوېښتمه ماده:

پهجمهوررئیس، دجمهوررئیس پهمرستیالانو، د ملی شور اد دواړو مجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

١ـ تمدید دوره صلاحیت شورای ملی

٢ـ تفویض برخی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

٣ـ اعطای برخی از صلاحیت های محاکم به محاکم اختصاصی ومحاکم قوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (٣٠ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ٥٠ـفقره اخیرماده٥١ماده ٥٣و٦٠) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلاحیت‌ها طبق قانون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صورتیکه معاهدات یا میثاقهای بین المللی که جمهوری افغانستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغایر احکام قوانین جمهوری افغانستان باشدبهمعاهده‌بین‌المللی ومیثاق رجحان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معاونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

رسمی جریده

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څار ـ نوالی په مرستیا لانــواو د اساسی قانو ن د شورا پــه رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغــــوی دمحاکمی طرز دځانګــــړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستــا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله او یــا همسر یې لــه افغــان مور او پلار څخه زیږ یدلــــی نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د مرستیال ، صدراعـــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلــو ړ رتبـه افسر او یـــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغــــا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټــی څخــه پخــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا ـ ونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای وزیران ، قا ضی القضـات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، لوی څارنوال ، معا ونان لویه څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یك‌صدو چهل‌و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن اشخا صی که خود ویا همسر ـ شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیـــث معاون رئیس جمهور ، صد ـ راعظم معاون صدر اعظم وزیر و قـــا ضــی القضـــا ت لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویــا کــار مند دیپلــو مــا ـ تیك تعیین شده نمی توانند.

ماده یك صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دمو ـ کراتیك افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسنـــاد تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صـادر گردیده بشر طي نافذ شمرده

رسمی جریده

اساسی قانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلو تېه خلوېښتمه ماده:

دغه اسا سی قانون دلویی
جرگی دتصویب له نیټی څخه
نافذ اود جمهور رئیس له‌خوا
توشیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کی
تعدیل دلویی جر گی دتصویب
له نیټی څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــح او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچا پ شمیر (۳۰۰)توکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library